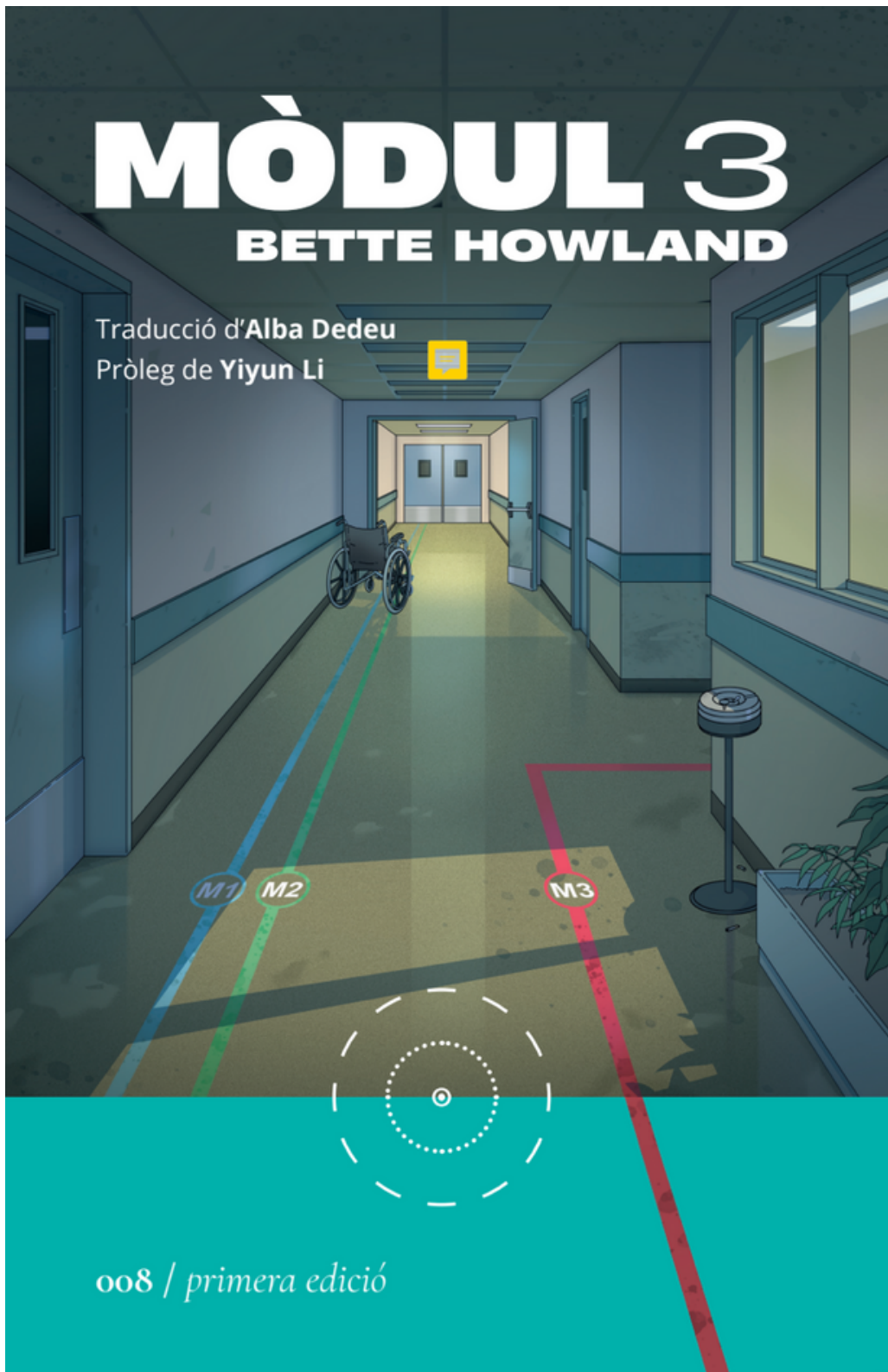

MÒDUL 3

BETTE HOWLAND

Traducció d'Alba Dedeu

Pròleg de Yiyun Li

008 / primera edició

DOSSIER DE PREMSA

La Segona Perifèria

«Aguda com Grace Paley. Càustica com Margaret Atwood. Dolorosa com Lucia Berlin» (Gaia Manzini, *L'Espresso*).

«Els pacients del Mòdul 3, blancs i negres, homes i dones, atordits, entranyables, suïcides se'ns presenten com si fossin els nostres germans. Bette Howland és una escriptora de veritat» (Saul Bellow, escriptor).

«Una escriptora terriblement poderosa, que ho veu i ho sent tot» (Frances Wilson, *Daily Telegraph*).

«La Bette Howland va escriure un llibre que jo pensava que era impossible d'escriure» (Yiyun Li, escriptora).

Bette Howland, 1984. Fotografia: Saul Bellow Papers, Special Collections Research Center, University of Chicago Library.

Una escriptora oblidada entre piles de llibres de segona mà

El 2015, mentre tafanejava en una llibreria de segona mà de Nova York, l'editora Brigid Hughes va descobrir *W-3*. Era un llibre de memòries que feia temps que estava descatalogat i el venien per un dòlar. Hughes no havia sentit parlar mai de l'autora, una tal Bette Howland, però va fullejar-ne quatre pàgines i de seguida va quedar fascinada «per la gràcia del seu estil». A Internet no hi havia pràcticament cap informació sobre Howland, i això encara va encuriosir-la més. Qui era, Bette Howland? Per què una escriptora tan brillant havia quedat oblidada?

A partir de llavors, Hughes ha treballat incansablement per rescatar-la de l'oblit. L'editorial que ella mateixa dirigeix, *A Public Space*, ha capitanejat una campanya per donar a conèixer Howland als lectors estatunidencs. El 2019 van publicar-li el recull de contes *Calm Sea and Prosperous Voyage* i l'any passat finalment van treure *W-3*.

Després de l'èxit de Howland als Estats Units, La Segona Perifèria s'ha proposat apropar-la als lectors catalans. El 7 de setembre sortirà la primera edició en català de *Mòdul 3*, traduïda per Alba Dedeu, i més endavant editarem un recull de contes de la mateixa autora. Aquest any, a més, l'Editorial Tránsito publicarà la primera edició en castellà de *W-3*.

«Per fi Howland està rebent el reconeixement que es mereix» (Sarah Hughes, *iNews*).

Bette Howland, una ment brillant a la vora de l'abisme

Bette Howland (1937-2017) va ser una nena precoç. Des de ben petita va haver de fer equilibris entre el talent i la pobresa. Va néixer en una família de classe treballadora, però era tan bona estudiant que amb només quinze anys va rebre una beca per matricular-se a la Universitat de Chicago. Hi va entrar per cursar el prestigiós programa Children's Crusade, impulsat per Robert Hutchins.

«Jo havia començat a estudiar a la universitat als quinze anys, havia estat una mena de prodigi: m'havien donat distincions i beques com se solen repartir fullets a les cantonades» (*Mòdul 3*).

Amb dinou anys, poc després de graduar-se, va casar-se amb el biòleg Howard Howland. Van tenir dos fills i al cap d'uns anys van divorciar-se. A partir de llavors, Howland va haver de fer mil feines per arribar a final de mes i tirar endavant la família. Va treballar en una biblioteca, va col·laborar en revistes i diaris, va fer d'editora a la University of Chicago Press... La precarietat l'ofegava, però, malgrat tot, intentava trobar temps per escriure.

Li interessaven especialment la literatura, la música, l'art, l'arquitectura i el teatre. «Els seus escriptors preferits eren James Fenimore Cooper, Stendhal, Dickens, Dostoievski, Tolstoi, Hardy, Stephen Crane, Henry James, Joseph Conrad, D. H. Lawrence i William Faulkner, entre d'altres», recorda un dels seus fills, Frank Howland.

L'estiu del 1961 va conèixer l'escriptor Saul Bellow en un congrés i ben aviat van fer-se amics. Van ser confidents literaris i, durant un temps, també amants. Malgrat la distància generacional, van admirar-se i van ajudar-se mútuament durant tota la vida.

«Howland és una de les millors veus de la seva generació» (Saul Bellow, Premi Nobel de Literatura).

La inestabilitat econòmica l'impedia viure tranquil·la i va arribar un dia que no va poder més. Una tarda del 1968 va empassar-se un pot sencer de somnífers. Estava sola a l'apartament de Bellow, però abans de perdre la consciència va poder trucar a un metge.

Ho recorda a *Mòdul 3*: «Me n'havia empassat un flascó sencer. Eren unes càpsules de color vermell transparent en una ampolleta marró; l'última s'havia quedat enganxada al fons i l'havia tret pinçant-la amb els dits per l'estret coll de l'ampolla. Aquella pastilla no podia canviar res, però jo estava decidida a empassar-me-la, també».

Va despertar-se a l'hospital universitari de Chicago. Al cap d'uns dies, van traslladar-la a l'M-3, l'ala de psiquiatria del mateix hospital. *Mòdul 3* és un relat de no ficció que neix d'aquesta experiència traumàtica. És el testimoni d'una ment brillant a la vora de l'abisme. Segurament escriure aquest llibre va ser la seva única salvació.

'Mòdul 3'... Unes memòries?

Mòdul 3 se'ns presenta com un llibre de memòries, però des de les primeres pàgines resulta evident que no és una narració autobiogràfica convencional. És un llibre de memòries en el sentit que l'autora hi aboca una experiència que ha viscut en primera persona, però es mou entre la ficció i el reportatge literari, entre les impressions i la crònica periodística. Escriu amb un estil àgil, ple de ritme, que recorda al *New Journalism* de Tom Wolfe.

En una entrevista a *StoryQuarterly*, Howland va aclarir aquesta qüestió: «Quina forma faig servir? Bé, no *fas servir* una forma. *Trobes* una forma. Quan la gent em pregunta si és ficció o no ficció, volen saber si és veritat o no. Es preocupen per quanta invenció conté. Ara bé, s'haurien de preocupar per la imaginació. La imaginació és l'única manera d'experimentar la vida».

«Bette Howland escriu com si fos una observadora participant, una novel·lista-antropòloga en un lloc nou estrany, ple de perplexitat» (Johanna Kaplan, *Commentary*).

Howland no parla gaire d'ella mateixa, sinó que observa el que l'envolta i en capta tots els detalls amb una agudesament impressionant. Sens dubte, la gran virtut de Howland és la capacitat d'observació. A còpia d'esguardar insistentment la realitat, aconsegueix copsar gestos, mirades i actituds aparentment imperceptibles. Com assenyala Jenessa Abrams a *Guernica*, Howland és «una mestra dels silencis, del que no es diu, del que no es pot explicar».

Ara bé, tot i que no sigui ben bé un llibre de memòries, sí que és una narració marcadament subjectiva. Com diu l'escriptor Peter Orner: «Observació rere observació, tinc la sensació que conec Howland prou íntimament; és un llibre bastant personal». Encara que l'autora no parli gens d'ella, l'acabem coneixent per les coses que observa i per com les descriu.

«En una festa hi ha gent al centre de la sala, fent bromes i soroll. I també hi ha qui seu en un racó de l'habitació, ho observa tot i de tant en tant fa comentaris aguts. Bette Howland és aquesta classe de persona» (Laura Adamczyk, escriptora).

Un retrat extraordinari de la vida en un hospital psiquiàtric

Howland fa «una antologia de les vides que troba al Mòdul 3», com apunta Parul Sehgal al *The New York Times*. Escena rere escena, anem coneixent els seus companys de l'hospital, tots tan diferents i alhora tan iguals. Ens presenta la Cootie, la Zelma, la Trudy, en Guz i tots els altres amb un to tendre i alhora irònic. S'hi apropa prou per intentar comprendre'ls, però alhora se'n manté prou distant per poder parlar-ne amb perspectiva.

Tot i que *Mòdul 3* retrata la societat estatunidenca dels anys seixanta, també s'aferra amb força a l'actualitat. Howland parla obertament de les malalties mentals, sense pretendre donar cap lliçó ni caure en cap mena de sentimentalisme. «Analitza les nostres bogeries i rareses amb tanta paciència que ens acaben semblant prou raonables. Es tracta d'una obra a cavall de la sociologia i la poesia», escriu Abigail Deutsch a *Harper's Magazine*.

«En una època en què les cures personals s'han mercantilitzat, potser la reivindicació més radical d'aquest llibre és que “estar millor” no és objectiu a assolir, sinó una feina de per vida»
(Sara Batkie, *Chicago Review of Books*).

I després de 'Mòdul 3', què?

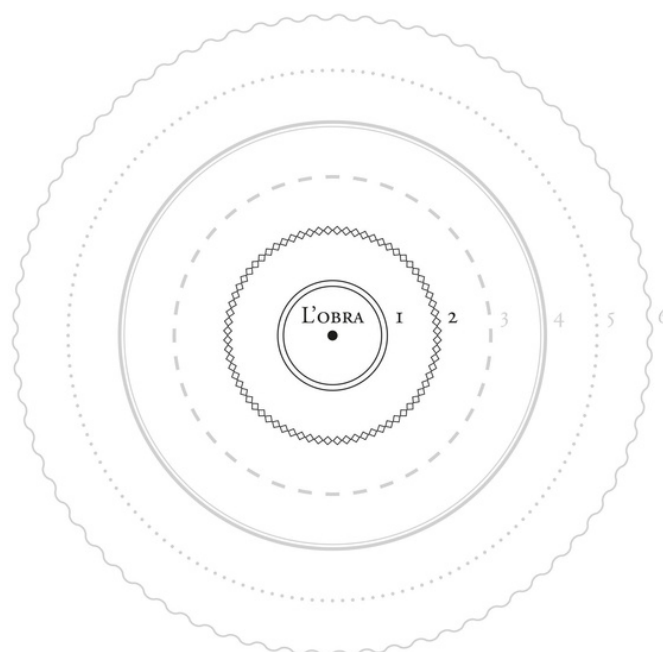
Després de debutar amb *Mòdul 3* (1974), Howland va publicar dos reculls de relats: *Blue in Chicago* (1978) i *Things to Come and Go: Three Stories* (1983). No va trigar a rebre reconeixements de diverses institucions. El 1978 van donar-li una Beca Guggenheim i el 1984 va guanyar una de les prestigioses beques MacArthur «Genius». Les expectatives eren altes.

Poc després, Howland va desaparèixer del mapa. Va escriure crítica literària en algunes revistes, però durant molts anys no va publicar cap llibre. A finals dels noranta va treure *Calm Sea and Prosperous Voyage* i després va apartar-se definitivament de l'atenció pública.

A què es deu, aquest silenci? Ningú ho sap del cert, però, segons un dels seus fills, Jacob Howland, guanyar la beca MacArthur «va fer-li minvar la confiança». Potser no va suportar la pressió de ser considerada una jove promesa. Potser va voler «anar contra unes expectatives que hauria sabut com satisfer, si hagués volgut això per a la seva carrera», com suggereix l'escriptora Yiyun Li. Potser va cansar-se d'haver de lluitar contra un món en què manaven els homes, d'haver de demostrar constantment que era una dona intel·ligent.

Sigui com sigui, ara tenim l'oportunitat de redescobrir aquesta escriptora oblidada. Com diu Yiyun Li: «El fet de tornar a oferir l'obra de Howland al públic ens recorda que observar i evocar no són actes passius, sinó intensament i introspectivament actius».

La Segona Perifèria

Al centre hi ha [l'obra].

Abraçant l'obra, l'autor [1].

Tenint cura dels dos, l'editorial. La Segona Perifèria [2].

La Segona Perifèria és l'inici i el final d'un llarg camí. Comença amb un blog, continua aprenent l'ofici en diverses editorials catalanes i acaba aquí. Per això ens agrada dir que La Segona Perifèria és una editorial nova amb més de vint anys d'experiència. Davant nostre, l'horitzó.

Ens agrada publicar llibres que ens fan vibrar l'ànima d'editors, lectors i escriptors que ens bateguen a dins. I prou. Seran els llibres que publiquem, que parlaran per nosaltres.

Escriu-nos a info@lasegonaperiferia.cat